

Svensk författningssamling

Förordning om producentansvar för bilar

Utfärdad den 16 mars 2023

SFS 2023:132

Publicerad
den 21 mars 2023

Regeringen föreskriver¹ följande.

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser om ett system för utökat producentansvar för avfallshantering av bilar.

Förordningen syftar till att bilar ska utformas och framställas på ett sådant sätt att uppkomsten av avfall förebyggs. I fråga om det avfall som ändå uppkommer syftar förordningen till att

1. det ska finnas lättillgängliga mottagningssystem för uttjänta bilar,
2. de bilar som trots avfallsförebyggande åtgärder blir avfall ska samlas in och hanteras på det sätt som ger bäst resultat för människors hälsa och miljön, och
3. de mål som anges i 9 § ska kunna nås.

2 § Förordningen är meddelad med stöd av

- 15 kap. 12 § miljöbalken i fråga om 9, 15–20 och 26 §§,
- 15 kap. 13 § miljöbalken i fråga om 10, 11, 21–25, 35 och 38 §§,
- 15 kap. 14 § miljöbalken i fråga om 12–14 och 38 §§,
- 15 kap. 45 § miljöbalken i fråga om 27 §,
- 8 kap. 11 § regeringsformen i fråga om 38 §, och
- 8 kap. 7 § regeringsformen i fråga om övriga bestämmelser.

Bestämmelse i annan förordning

3 § I 3 kap. 5 a § avfallsförordningen (2020:614) finns en bestämmelse om att en uttjänt bil inte får lämnas till någon annan än en producent eller en auktoriserad bilskrotare.

Ordförklaringar

4 § I denna förordning avses med

direktiv 2000/53/EG: Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/53/EG av den 18 september 2000 om uttjänta fordon, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/849,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/98/EG av den 19 november 2008 om avfall och om upphävande av vissa direktiv, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2018/851 samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/53/EG av den 18 september 2000 om uttjänta fordon, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/849 av den 30 maj 2018 om ändring av direktiven 2000/53/EG om uttjänta fordon, 2006/66/EG om batterier och ackumulatorer och förbrukade batterier och ackumulatorer och 2012/19/EU om avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning.

direktiv 2006/66/EG: Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/66/EG av den 6 september 2006 om batterier och ackumulatorer och förbrukade batterier och ackumulatorer och om upphävande av direktiv 91/157/EEG, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/849,

bil: en personbil, buss eller lastbil vars totalvikt inte överstiger 3 500 kilogram och som inte är försedd med medar eller band, och

uttjänt bil: en bil som är avfall.

5 § I denna förordning avses med

ekonomisk aktör: den som

1. tillverkar eller distribuerar bilar eller bilars komponenter och material,
2. försäkrar bilar, eller
3. samlar in, demonterar, fragmenterar, återvinner, materialåtervinner eller på annat sätt behandlar uttjänta bilar eller bilars komponenter och material,

producent: den som yrkesmässigt

1. tillverkar bilar i Sverige och släpper ut dem på den svenska marknaden,
2. för in bilar till Sverige och släpper ut dem på den svenska marknaden, eller

3. från ett annat land än Sverige säljer bilar till användare i Sverige, och

auktoriserad bilskrotare: en bilskrotare som är auktoriserad enligt bilskrotningsförordningen (2007:186).

6 § Med *farliga ämnen* avses i denna förordning alla ämnen som enligt bilaga 1 till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 uppfyller kriterierna för

– faroklass 2.1, faroklass 2.2, faroklass 2.3, faroklass 2.4, faroklass 2.6, faroklass 2.7, faroklass 2.8 typ A eller B, faroklass 2.9, faroklass 2.10, faroklass 2.12, faroklass 2.13 kategori 1 eller 2, faroklass 2.14 kategori 1 eller 2 eller faroklass 2.15 typ A, B, C, D, E eller F,

– faroklass 3.1, faroklass 3.2, faroklass 3.3, faroklass 3.4, faroklass 3.5 eller faroklass 3.6,

– faroklass 3.7 i fråga om skadliga effekter på sexuell funktion och fertilitet eller på utvecklingen,

– faroklass 3.8 i fråga om andra effekter än narkosverkan,

– faroklass 3.9, faroklass 3.10,

– faroklass 4.1, eller

– faroklass 5.1.

7 § I denna förordning avses med

vara etablerad i Sverige: att ha hemvist eller säte i Sverige och bedriva en yrkesmässig verksamhet här,

tillhandahålla en bil på den svenska marknaden: att mot betalning eller gratis göra en bil tillgänglig för distribution eller användning på den svenska marknaden i samband med yrkesmässig verksamhet, och

släppa ut en bil på den svenska marknaden: att för första gången tillhandahålla en bil på den svenska marknaden.

8 § Ord och uttryck i denna förordning har i övrigt samma betydelse som i 15 kap. miljöbalken och avfallsförordningen (2020:614).

9 § En producent som tar emot en uttjänt bil ska se till att minst 95 procent av bilens vikt återanvänds eller återvinns, varav minst 85 procent av bilens vikt ska utgöras av återanvändning eller materialåtervinning.

Andelarna ska beräknas på bilens tjänstevikt enligt lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner med avdrag för förarvikt (75 kilogram) och bränslevikt (40 kilogram) och utgöra ett genomsnitt per bil och år.

Första stycket gäller inte bilar som har särskilda karosseriarrangemang eller specifik utrustning för att kunna användas för särskilda transportuppgifter, såsom campingbilar, ambulanser, begravningsbilar eller andra bilar avsedda för särskilda ändamål i enlighet med punkten A5 i bilaga II till Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/46/EG av den 5 september 2007 om fastställande av en ram för godkännande av motorfordon och släpvagnar till dessa fordon samt av system, komponenter och separata tekniska enheter som är avsedda för sådana fordon, senast ändrat genom kommissionens förordning (EU) 371/2010.

Anmälan om tillhandahållande av bilar på den svenska marknaden

10 § Den som avser att i egenskap av producent tillhandahålla bilar på den svenska marknaden ska före tillhandahållandet anmäla det till Naturvårdsverket.

En anmälan ska innehålla

1. producentens namn, kontaktuppgifter, person- eller organisationsnummer eller, om sådant inte finns, producentens skatteregistreringsnummer,
2. uppgift om varumärke på de bilar som producenten avser att tillhandahålla på den svenska marknaden, och
3. uppgift om hur producenten avser att uppfylla skyldigheten att tillhandahålla ett sådant mottagningssystem som avses i 16 §.

11 § En producent som har gjort en anmälan enligt 10 § ska snarast underrätta Naturvårdsverket om ändringar i fråga om de uppgifter som har lämnats.

Producentombud

12 § En producent som inte är etablerad i Sverige får utse ett producentombud som är etablerat i Sverige. Producentombudet ska utses genom skriftlig fullmakt.

Producentombudet ska i stället för producenten fullgöra skyldigheterna i denna förordning i fråga om de produkter som omfattas av producentombudets anmälan enligt 13 §.

13 § Ett producentombud som har utsetts enligt 12 § ska anmäla detta till Naturvårdsverket.

En anmälan ska innehålla

1. producentombudets namn, kontaktuppgifter, person- eller organisationsnummer och en kopia av fullmakten,
2. producentens namn, kontaktuppgifter, person- eller organisationsnummer eller, om sådant inte finns, producentens skatteregistreringsnummer, och
3. uppgift om vilka varumärken som producentombudet ska ansvara för.

Om producenten inte har gjort en anmälan enligt 10 § ska producentombudet i samband med en anmälan enligt första stycket lämna de uppgifter som avses i 10 § 2 och 3.

14 § Ett producentombud som har gjort en anmälan enligt 13 § ska snarast underrätta Naturvårdsverket om ändringar i fråga om de uppgifter som har lämnats.

Producentens skyldighet att tillhandahålla ett lämpligt mottagningssystem för uttjänta bilar

Skyldighet att ta emot uttjänta bilar

15 § En producent ska utan ersättning ta emot en uttjänt bil, om

1. producenten har släppt ut bilen på den svenska marknaden, eller
2. det för bilen inte finns någon ansvarig producent enligt 1.

I fråga om sådana uttjänta bilar som avses i första stycket 2 är producenten endast skyldig att varje kalenderår ta emot en lika stor andel av de uttjänta bilarna som motsvarar producentens marknadsandel av antalet nyregistrerade bilar i Sverige under det närmast föregående kalenderåret.

En producent får trots första stycket begära skälig ersättning om bilen saknar motor, växellåda, katalysator eller andra väsentliga delar som är ekonomiskt likvärdiga. Ersättning får dock inte begäras när en kommun lämnar ett sådant fordonsvrak som avses i lagen (1982:129) om flyttning av fordon i vissa fall.

Lämpliga mottagningssystem för uttjänta bilar

16 § En producent ska fullgöra sin skyldighet enligt 15 § genom att själv eller tillsammans med andra ekonomiska aktörer se till att det finns ett eller flera lämpliga mottagningssystem. Ett mottagningssystem ska anses lämpligt om det

1. möjliggör för den som innehar en uttjänt bil eller bildel att lämna den till mottagningssystemet vid ett fast mottagningsställe, en mobil mottagningsstation eller på annat sätt

- a) inom den kommun där den som innehar en uttjänt bil eller bildel har sin hemvist, eller

- b) inom ett avstånd om 50 kilometer,

2. är lättillgängligt och ger god service åt den som kan antas vilja lämna en uttjänt bil eller bildel till mottagningssystemet,

3. innebär att en uttjänt bil eller bildel som lämnas till mottagningssystemet tas om hand för skrotning av en auktoriserad bilskrotare,

4. är utformat så att de som hanterar uttjänta bilar eller bildelar i systemet inte på grund av bilarnas och bildelarnas egenskaper utsätts för hälso- eller säkerhetsrisk, och

5. bedrivs på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt.

17 § Naturvårdsverket får i ett enskilt fall ge dispens från kraven i 16 § 1, om det är motiverat med hänsyn till befolkningstätheten eller geografiska förutsättningar.

En dispens får dock inte ges som innebär att fler än 15 procent av landets bilägare får en längre väg till mottagningsstället än 50 kilometer.

En dispens ska gälla för en viss tid.

18 § Producenten ska

1. fortlöpande se till att mottagningssystemet uppfyller kraven i 16 §,
2. snarast underrätta Naturvårdsverket om sådana förändringar av hur mottagningssystemet organiseras eller drivs som kan påverka bedömningen av mottagningssystemets lämplighet och täckningsgrad,
3. snarast underrätta Naturvårdsverket om vad som kommer fram vid samråd med kommunen enligt 19 §, och
4. lämna de uppgifter till berörda kommuner som de behöver för att kunna lämna information till hushåll enligt 27 §.

Samråd under driften av mottagningssystemet

19 § Producenten ska, om det behövs eller om en kommun begär det, samråda med berörda kommuner i frågor som rör mottagningssystemet.

Tillräckliga resurser

20 § En producent ska förfoga över de ekonomiska och organisatoriska resurser som krävs för att uppfylla sina skyldigheter enligt denna förordning.

Producentens ansvar att ge information

Information som en producent ska ge till Naturvårdsverket

21 § En producent ska senast den 31 mars varje år till Naturvårdsverket

1. redovisa på vilket sätt producenten har uppfyllt sina skyldigheter enligt denna förordning, och
2. sammanställa och lämna de uppgifter för föregående kalenderår som producenten har fått från auktoriserade bilskrotare enligt 47 § första stycket bilskrotningsförordningen (2007:186) och som Naturvårdsverket behöver för dels kontroll av att återvinnings- och återanvändningsmålen i 9 § nås, dels fullgörandet av uppgifter i fråga om rapportering till Europeiska kommissionen enligt 31 §.

Information som en producent ska göra tillgänglig i samband med marknadsföring

22 § En producent ska i samband med marknadsföring av nya bilar lämna information om

1. bilarnas och komponenternas konstruktion med avseende på möjligheter till materialåtervinning och annan återvinning,
2. hur bilarna är avsedda att tas om hand när de är uttjänta så att de demonteras, töms på vätskor och i övrigt hanteras på ett från miljösynpunkt godtagbart sätt,
3. vad som görs i fråga om att utarbeta bästa möjliga metoder för återanvändning, materialåtervinning och annan återvinning av uttjänta bilar och deras komponenter, och
4. vilka framsteg som gjorts för att minska behovet av att bortskaffa avfall som uppkommer av uttjänta bilar och deras komponenter till förmån för ökad materialåtervinning och annan återvinning.

Producenten ska fullgöra sin skyldighet genom att själv eller tillsammans med ekonomiska aktörer göra informationen tillgänglig för tänkbara bilköpare. Informationen ska finnas i en broschyr, i ett informationsblad, på en webbplats eller på annat sätt i det material som används i marknadsföringen av nya bilar.

23 § En producent ska, i syfte att nå de mål som anges i 9 §, tillhandahålla de upplysningar om material, komponenter och farliga ämnen i bilarna som behövs för att underlätta återanvändning och återvinning. Upplysningarna ska tillhandahållas inom sex månader från det att producenten har gjort en ny biltyp tillgänglig på marknaden.

Producenten ska se till att auktoriserade bilskrotare och motsvarande aktörer i andra medlemsstater i Europeiska unionen får tillgång till anvisningar om dränering och demontering.

Producenten ska använda kodningsstandards för komponenter och material i syfte att underlätta identifieringen av vilka komponenter och material som lämpar sig för återanvändning och materialåtervinning. För detta syfte ska producenterna samarbeta med tillverkare av material och utrustning. Med kodningsstandards avses standarder som har fastställts enligt artikel 8.2 i direktiv 2000/53/EG.

24 § En producent ska vidta lämpliga åtgärder för att informera innehavare av uttjänta bilar och bildelar om

1. att uttjänta bilar och bildelar kan lämnas kostnadsfritt till ett mottagningssystem,
2. var uttjänta bilar och bildelar kan lämnas,
3. vikten av att en uttjänt bil eller bildel omhändertas på ett från miljösynpunkt godtagbart sätt med hänsyn till förekomsten av farliga ämnen,
4. det återvinnings- och återanvändningsresultat som återlämnandet bidrar till, och
5. vikten av att minska nedskräpningen.

25 § En producent ska på en webbplats offentliggöra hur återvinningsmålen i 9 § uppnås.

Rutiner för internkontroll

26 § En producent ska ha rutiner för internkontroll för att säkerställa

1. kvaliteten på de uppgifter som ska lämnas enligt 21 §, och
2. att kraven i förordning (EG) nr 1013/2006 uppfylls.

Kommunens ansvar att lämna information

27 § Kommunen ska lämna information till hushåll om

1. förbudet enligt 3 kap. 5 a § avfallsförordningen (2020:614) mot att lämna bilen till någon annan än en producent eller en auktoriserad bilskrotare,
2. de mottagningsställen som hushållen har tillgång till inom kommunen, och
3. vilka avfallsförebyggande åtgärder som hushållen kan vidta.

Register

28 § Naturvårdsverket ska i ett register sammanställa den information som lämnats enligt 10 och 13 §§.

Statistik

29 § Uppgifter som lämnas till Naturvårdsverket enligt denna förordning får användas av Naturvårdsverket för att ta fram statistik.

30 § Naturvårdsverket ska se till att relevanta aktörer ges möjlighet att löpande föra en dialog i frågor som har betydelse för producentansvaret.

Rapportering till EU

31 § Naturvårdsverket ska rapportera till Europeiska kommissionen i enlighet med

1. artikel 9 i direktiv 2006/66/EG, och
2. artikel 3 i kommissionens beslut 2005/293/EG av den 1 april 2005 om närmare föreskrifter för övervakning av de mål för återanvändning/återvinning och återanvändning/materialåtervinning som fastställs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/53/EG om uttjänta fordon.

32 § Transportstyrelsen ska bidra med underlag till rapporteringen enligt 31 §.

Tillsyn

33 § Bestämmelser om tillsyn finns i 26 kap. miljöbalken och i miljö-tillsynsförordningen (2011:13). Bestämmelser om det tillsynsansvar som hör samman med denna förordning finns i 26 kap. 3 § tredje stycket miljöbalken och i 2 kap. 24 § miljö-tillsynsförordningen.

Avgifter

34 § I förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken finns bestämmelser om tillsynsavgifter.

Sanktioner

35 § Till böter döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet inte fullgör sina skyldigheter att lämna upplysningar

1. enligt 23 § första stycket, eller
2. enligt föreskrifter avseende verkställigheten av 23 § första stycket som Naturvårdsverket meddelat med stöd av 38 § 2.

Om ett vitesföreläggande har överträtts och överträdelsen ligger till grund för en ansökan om att döma ut vitet, ska det inte dömas till ansvar enligt denna paragraf för en gärning som omfattas av föreläggandet.

Det ska inte dömas till ansvar enligt denna paragraf, om det för gärningen kan dömas till ansvar enligt 29 kap. miljöbalken.

36 § I förordningen (2012:259) om miljö-sanktionsavgifter finns bestämmelser om miljö-sanktionsavgifter.

Överklagande

37 § I 19 kap. 1 § tredje stycket och 21 kap. 1 § andra stycket miljöbalken finns bestämmelser om överklagande.

Naturvårdsverkets beslut om dispens enligt 17 § får inte överklagas.

Bemyndiganden

38 § Naturvårdsverket får meddela

1. ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas av producenter och producentombud enligt 10, 13, 22 och 23 §§, och
2. föreskrifter om verkställigheten av denna förordning.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 maj 2023.
2. Genom förordningen upphävs förordningen (2007:185) om producentansvar för bilar.
3. Bestämmelserna i 21 § tillämpas första gången i fråga om uppgifter som avser kalenderåret 2023.
4. Bestämmelserna i 13 § i den upphävda förordningen (2007:185) om producentansvar för bilar gäller fortfarande för uppgifter som avser tiden före den 1 januari 2023.
5. Förordningen tillämpas före ikraftträdandet i fråga om anmälningar från producenter och producentombud enligt 10 och 12 §§ som lämnas in till Naturvårdsverket efter den 1 januari 2023 och som avser tid efter den 30 april 2023.

På regeringens vägnar

PAULINA BRANDBERG

Linnéa Klefbäck
(Klimat- och
näringslivsdepartementet)